

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ενότητα 1

**Κακοποίηση
Ηλικιωμένων,
επιπολασμός, σημεία και
συμπτώματα**

Σκοπός και Στόχοι

- Βελτίωση της γνώσης των επαγγελματιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας
- Ευαισθητοποίηση για τη σημασία της έγκαιρης αναγνώρισης των σημείων και συμπτωμάτων όλων των μορφών κακοποίησης ηλικιωμένων.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων για αναγνώριση των σημείων και συμπτωμάτων της κακοποίησης των ηλικιωμένων προκειμένου να παρέμβουν , υποστηρίξουν και να αναφέρουν περιπτώσεις βίας στις αρμόδιες υπηρεσίες

Μαθησιακά αποτελέσματα

- ▶ Ορισμός κακοποίησης ηλικιωμένων
- ▶ Αναγνώριση των διαφόρων μορφών κακοποίησης
- ▶ Κατανόηση ότι η κακοποίηση ηλικιωμένων συμβαίνει σε όλους τους χώρους
- ▶ Κατανόηση του επιπολασμού της κακοποίησης των ηλικιωμένων στην Ευρώπη και παγκοσμίως
- ▶ Αναγνώριση των σημείων και συμπτωμάτων των διαφόρων μορφών κακοποίησης
- ▶ Διαφοροποίηση σημείων και συμπτωμάτων από τις φυσιολογικές αλλαγές του γήρατος που σχετίζονται με την ηλικία και τις χρόνιες παθήσεις

Θεωρητικό Υπόβαθρο

- ❓ Η γήρανση του πληθυσμού είναι ένα φαινόμενο που επηρεάζει σχεδόν κάθε ανεπτυγμένη χώρα στον κόσμο
Τα άτομα άνω των 65 ετών αναμένεται να φθάσουν το 28,5% το 2050 και το 29,5% το 2060 (EUROSTAT, 2019)
- ❓ Ο αριθμός των ευπαθών - εξαρτώμενων ηλικιωμένων, ευάλωτων σε κακοποίηση αναμένεται να αυξηθεί. (γνωστική έκπτωση, Alzheimer) (WHO, 2016)
- ❓ Οι γυναίκες αποτελούν την πλειοψηφία του ηλικιωμένου πληθυσμού σε όλα τα έθνη (ζουν περισσότερο)
Οι ηλικιωμένες γυναίκες αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο σωματικής κακοποίησης από τους ηλικιωμένους άνδρες (ηλικιακός ρατσισμός, σεξισμός)

Θεωρητικό υπόβαθρο

Κακοποίηση ηλικιωμένων:

- παραβίαση των ανθρωπίνων, νομικών και ιατρικών δικαιωμάτων
- στρεσογόνο γεγονός της ζωής
- αρνητικές επιπτώσεις στη σωματική και ψυχική υγεία των ηλικιωμένων ενηλίκων
- αυξημένα ποσοστά θνησιμότητας
- αυξημένα ποσοστά εισαγωγών στα νοσοκομεία
- επιβλαβείς επιπτώσεις σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας (δημόσια υγεία, κοινωνικό κόστος, πόροι, συμμετοχή στα κοινά)

Ορισμός κακοποίησης ηλικιωμένων ατόμων

United Kingdom's Action on Elder Abuse in 1995

«μια μεμονωμένη ή επαναλαμβανόμενη πράξη ή έλλειψη κατάλληλης δράσης, εντός οποιασδήποτε σχέσης όπου υπάρχει προσδοκία εμπιστοσύνης, η οποία προκαλεί βλάβη ή αγωνία σε ένα ηλικιωμένο άτομο».

U.S. National Academy of Sciences

«(α) εκ προθέσεως ενέργειες που προκαλούν βλάβη ή δημιουργούν σοβαρή κίνδυνο βλάβης (ανεξάρτητα από το αν υπάρχει πρόθεση για βλάβη ή όχι) σε έναν ευάλωτο ηλικιωμένο από φροντιστή ή άλλο πρόσωπο που βρίσκεται σε σχέση εμπιστοσύνης», ή (β) «αποτυχία ενός φροντιστή να ικανοποιήσει τις βασικές ανάγκες του ηλικιωμένου ή να προστατεύσει τον ηλικιωμένο από βλάβη»

Μορφές κακοποίησης ηλικιωμένων

Σωματική/λεκτική - πρόκληση πόνου ή τραυματισμού ως αποτέλεσμα χτυπήματος, κλωτσιάς, ώθησης, χαστούκι, καψίματος, σωματικού εξαναγκασμού, σωματικής συγκράτησης ή περιορισμού που προκαλείται από φάρμακα, προσβολές και λόγια που πληγώνουν, εξευτελισμός, εκφοβισμός, ψευδείς κατηγορίες, λεκτικές επιθέσεις, απειλές, απόρριψη.

Ψυχολογική/συναισθηματική - συμπεριφορές που βλάπτουν την αυτοεκτίμηση ή την ευημερία, προκαλούν ή θα μπορούσαν να προκαλέσουν ψυχικό πόνο, ψυχολογικό/ συναισθηματικό πόνο και αγωνία, άγχος, ψυχική οδύνη, ταπείνωση ή στρες σε ένα ηλικιωμένο άτομο.

Σεξουαλική μη συναινετική σεξουαλική επαφή οποιουδήποτε είδους με το ηλικιωμένο άτομο.

Μορφές Κακοποίησης ηλικιωμένων

Οικονομική ή υλική εκμετάλλευση – παράνομη ή ανάρμοστη εκμετάλλευση χρήση των χρημάτων/κεφαλαίων ενός ηλικιωμένου, εκβιασμός και έλεγχος των χρημάτων σύνταξης, κλοπή περιουσίας, εκμετάλλευση, τους αναγκάζουν να φροντίζουν εγγόνια

Παραμέληση - άρνηση ή μη εκπλήρωση μιας υποχρέωσης φροντίδας, (φάρμακα, ρουχισμός, διατροφή, επαρκές καταφύγιο

Ιδρυματική κακοποίηση - παραμέληση και κακή φροντίδα μέσα σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον φροντίδας (νοσοκομείο, γηροκομείο). Το προσωπικό μπορεί να μην κακοποιεί σκόπιμα τα άτομα. (Ψυχολογική κακοποίηση, οικονομική, τιμωρία στους επιθετικούς ενοίκους, απόκρυψη επιλογών)

Χώροι κακοποίησης

- Οικίες, διαπράττεται από ενήλικες φροντιστές, μέλη της οικογένειας ή άλλα πρόσωπα
- Στέγες ηλικιωμένων ή άλλοι χώροι ιδρυματικής φροντίδας
- Νοσοκομεία
- Χώροι ημερήσιας φροντίδας
- Κοινότητα

Επιπολασμός Κακοποίησης ηλικιωμένων

- ❓ τα ποσοστά κυμαίνονται μεταξύ 1%-35%, ανάλογα με τους ορισμούς, τις μεθόδους έρευνας και δειγματοληψίας, το εισόδημα των χωρών, τους κοινωνικούς κανόνες των χωρών
- ❓ 80% των περιστατικών δεν αναφέρονται

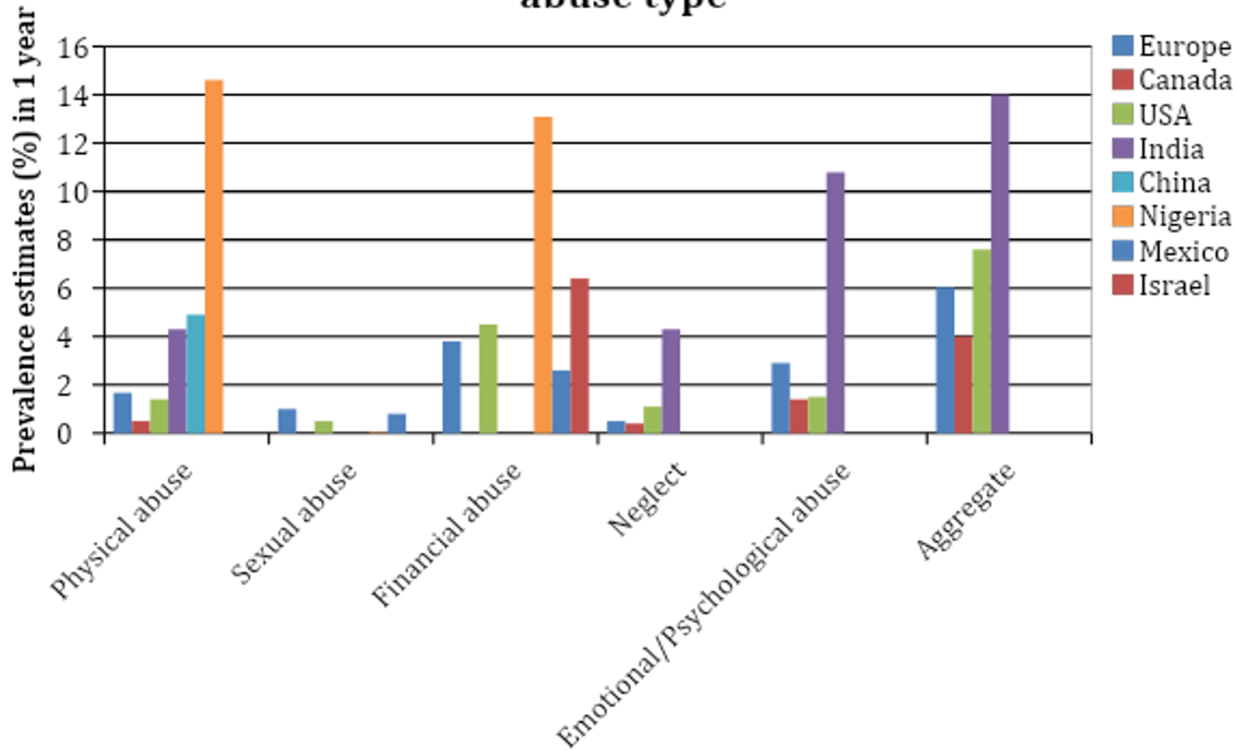
Λόγοι:

- Απομόνωση ηλικιωμένων ατόμων
- Φόβος για συνέπειες
- Δεν αντιλαμβάνονται ότι είναι θύματα
- έλλειψη ενιαίων νόμων αναφοράς

Επιπολασμός κακοποίησης ηλικιωμένων

- γενική αντίσταση των ανθρώπων – συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματιών – να αναφέρουν ύποπτες περιπτώσεις κακοποίησης και παραμέλησης ηλικιωμένων,
- έλλειψη κατάρτισης των επαγγελματιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας σχετικά με τον τρόπο αναγνώρισης των σημείων κακοποίησης και τον τρόπο υποστήριξης των ηλικιωμένων θυμάτων,
- ανεπαρκώς ανεπτυγμένες εθνικές κατευθυντήριες γραμμές φροντίδας υγείας και βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση της βίας των ηλικιωμένων θυμάτων
- Ηλικιωμένα άτομα με γνωστικές διαταραχές αποκλείονται από πολλές μελέτες

International Prevalence rates according to elder abuse type

Συγκεντρωτικές εκτιμήσεις επιπολασμού της κακοποίησης ηλικιωμένων σε περίοδο ενός έτους, σε ενήλικες ηλικίας 60 ετών και άνω. (Ασία, Ευρώπη, Αμερική) Yon et al., 2017

	Number of countries	Total sample	Pooled prevalence estimates
Overall elder abuse*	26	59 203	15.7%
Physical	25	64 946	2.6%
Sexual	12	43 332	0.9%
Psychological	25	60 192	11.6%
Financial	24	45 915	6.8%
Neglect	20	39 515	4.2%
*Overall elder abuse consisted of any combination of abuse subtypes			

Regional variations of elder abuse	
Asia	20.2%
Europe	15.4%
Americas	11.7%

ABUEL study.

Επιπολασμός κακοποίησης σε επτά ευρωπαϊκές χώρες

Country	Psychological %	Physical %	Sexual %	Financial %	Injury %
Germany (n=648)	27.1	3.3	0.9	3.6	0.4
Greece (n=643)	13.2	3.4	1.5	4.0	1.1
Italy (n=628)	10.4	1.0	0.5	2.7	0.0
Lithuania (n=630)	24.6	3.8	0.3	2.8	1.5
Portugal (n=656)	21.9	2.1	1.3	7.8	0.7
Spain (n=636)	11.5	1.4	0.3	4.8	0.5
Sweden (n=626)	29.7	4.0	0.5	1.8	0.6
Total (n=4467)	19.4	2.7	0.7	3.8	0.7

Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: Σημεία και συμπτώματα

Σωματική κακοποίηση

- ▶ Καταγγελίες για σωματική επίθεση
- ▶ Ο φροντιστής ή ο συγγενής φαίνεται να είναι υπερβολικά προστατευτικός, λέει αντικρουόμενες ιστορίες, δεν αφήνει το ηλικιωμένο άτομο χωρίς επίβλεψη
- ▶ Ανεξήγητες πτώσεις και τραυματισμοί, κατάγματα απροσδιόριστων αιτιών
- ▶ Εγκαύματα και μώλωπες σε ασυνήθιστα μέρη ή ασυνήθιστου τύπου
- ▶ Κοψίματα, σημάδια από τα δάκτυλα, ενδείξεις σωματικού περιορισμού, σημάδια ότι το άτομο μπορεί να ήταν δεμένο,
- ▶ Το άτομο αναζητά ιατρική βοήθεια από διάφορους γιατρούς ή ιατρικά κέντρα

Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: σημεία και συμπτώματα

Παραμέληση

- Υποσιτισμός ή αφυδάτωση χωρίς αιτία σχετιζόμενη με ασθένειες
- Ενδείξεις ανεπαρκούς φροντίδας ή ανεπαρκούς υγιεινής, βρώμικων υφασμάτων, κακών συνθηκών διαβίωσης
- Πληγές παραμελημένες
- Υπερβολικές επαναλαμβανόμενες συνταγές, αυξημένο απόθεμα φαρμάκων στο σπίτι λόγω παραλείψεων στη χορήγηση. Σημάδια τοξίκωσης λόγω υπερδοσολογίας φαρμάκων

Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: σημεία και συμπτώματα

Ψυχολογική/Συναισθηματική κακοποίηση

- Αλλαγή στις διατροφικές συνήθειες ή προβλήματα ύπνου
- Φόβος, σύγχυση, παραίτηση
- Παθητικότητα, απόσυρση ή κατάθλιψη
- Ανικανότητα, απελπισία ή άγχος
- Αντιφατικές δηλώσεις ή άλλες ασάφειες που δεν προκύπτουν από ψυχική σύγχυση
- Απροθυμία να μιλήσει ανοιχτά
- Αποφυγή σωματικής, οπτικής ή λεκτικής επαφής με φροντιστή
- Ηλικιωμένο άτομο απομονώνεται από τους άλλους

Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: σημεία και συμπτώματα

Σεξουαλική κακοποίηση

- Καταγγελίες σεξουαλικής κακοποίησης
- Σεξουαλική συμπεριφορά που δεν συμβαδίζει με τις συνήθειες σχέσεις και την προηγούμενη προσωπικότητα του ηλικιωμένου
- Ανεξήγητες αλλαγές στη συμπεριφορά, όπως επιθετικότητα, απόσυρση ή αυτο-ακρωτηριασμός
- Συχνά παράπονα κοιλιακού πόνου ή ανεξήγητη κολπική ή πρωκτική αιμορραγία
- Υποτροπιάζουσες λοιμώξεις των γεννητικών οργάνων ή μώλωπες γύρω από τους μαστούς ή την περιοχή των γεννητικών οργάνων
- Σκισμένα, λεκιασμένα ή ματωμένα εσώρουχα

Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: σημεία και συμπτώματα

Οικονομική ή υλική κακοποίηση

- Αναλήψεις που δεν ανταποκρίνονται στις συνήθεις ανάγκες των ηλικιωμένων
- Αλλαγές σε διαθήκη ή τίτλο ιδιοκτησίας για να παραχωρήσουν το σπίτι ή τα περιουσιακά στοιχεία σε "νέους φίλους ή συγγενείς
- Απώλεια κοσμημάτων ή προσωπικών αντικειμένων
- Ύποπτη δραστηριότητα σε κάρτες ή άλλους τραπεζικούς λογαριασμούς
- Έλλειψη ανέσεων, όταν ο ηλικιωμένος μπορούσε να τις αντέξει οικονομικά
- Προβλήματα ιατρικής ή ψυχικής υγείας που δεν τυγχάνουν φροντίδας
- Το επίπεδο φροντίδας δεν είναι ανάλογο με την οικονομική κατάσταση ή το εισόδημα του ηλικιωμένου

Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: σημεία και συμπτώματα

Ιδρυματική Κακοποίηση

- Μη προσφορά επιλογής ή προώθηση της ανεξαρτησίας
- έλλειψη σχεδιασμού φροντίδας με επίκεντρο το άτομο
- καμία ευελιξία στις ώρες ύπνου
- ακατάλληλος εγκλεισμός, περιορισμός ή δέσιμο
- έλλειψη προσωπικών ενδυμάτων ή αντικειμένων
- μη ασφαλές ή ανθυγιεινό περιβάλλον
- ανάπτυξη ελκών πίεση χωρίς αιτία σχετιζόμενη με ασθένεια
- έλλειψη επιλογής σε τρόφιμα ή μενού ή σχεδιασμό μενού
- περιττή εμπλοκή στα προσωπικά οικονομικά από το προσωπικό ή τη διοίκηση

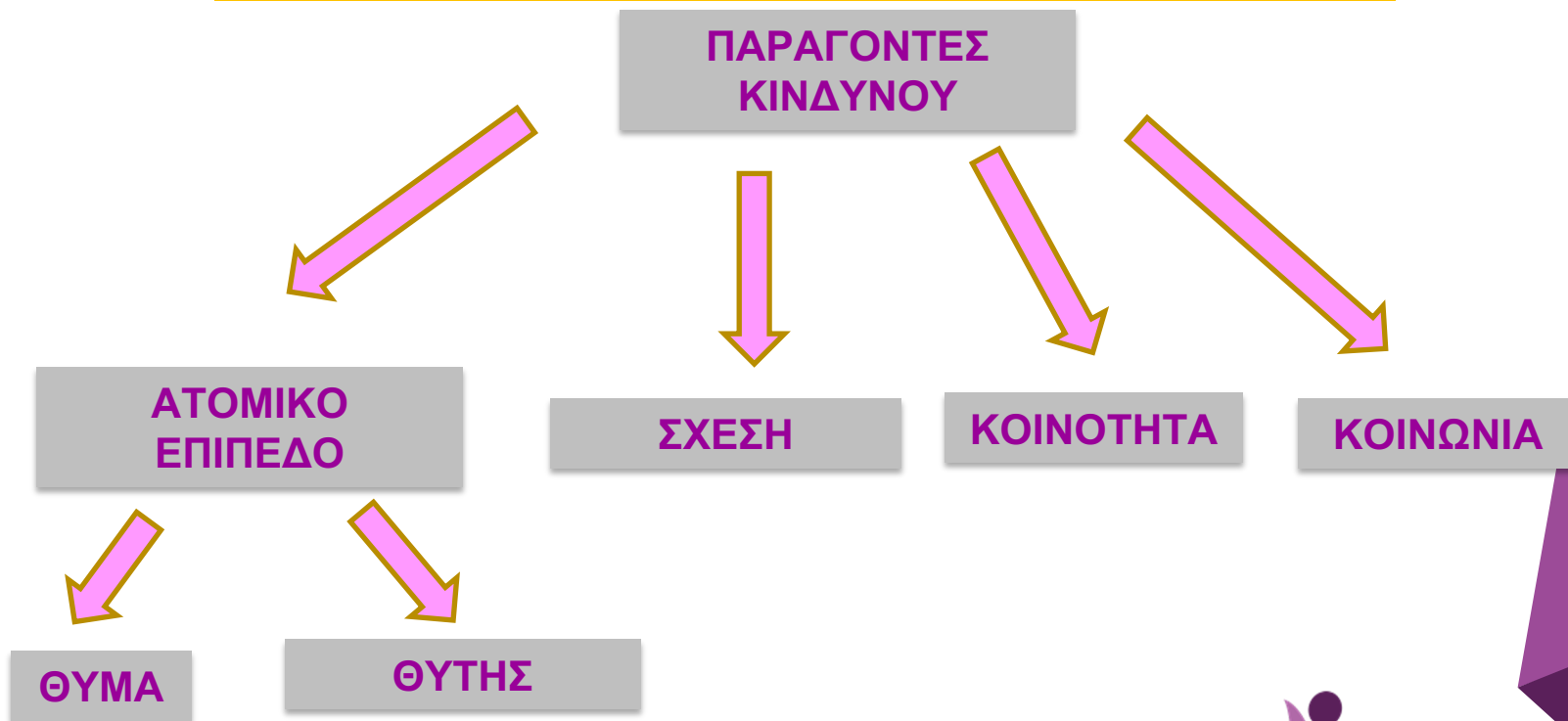
Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: σημεία και συμπτώματα

- ακατάλληλη χρήση νοσηλευτικών ή ιατρικών διαδικασιών
- ακατάλληλη χρήση εξουσίας ή ελέγχου από το προσωπικό
- Αποθαρρυντικές επισκέψεις ή συμμετοχή συγγενών ή φίλων
- Υπερπλήρης εγκατάσταση
- Αυταρχική διαχείριση ή άκαμπτα καθεστώτα
- Έλλειψη ηγεσίας και εποπτείας του προσωπικού
- Ανεπαρκές προσωπικό που οδηγεί σε κακής ποιότητας φροντίδα
- Καταχρηστική και ασεβής στάση απέναντι στους ηλικιωμένους ενήλικες
- Έλλειψη σεβασμού της αξιοπρέπειας και της ιδιωτικής ζωής

Πώς να αναγνωρίσετε την κακοποίηση ηλικιωμένων: σημεία και συμπτώματα

- Αποτυχία διαχείρισης ενοίκων με καταχρηστική συμπεριφορά
- Μη παροχή επαρκούς τροφής και υγρών ή βοήθειας με το φαγητό
- Κατάχρηση φαρμάκων
- Μη παροχή φροντίδας με οδοντοστοιχίες, γυαλιά ή ακουστικά βαρηκοΐας
- Μη λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτιστικές, θρησκευτικές ή εθνικιστικές ανάγκες των ατόμων
- Παρεμβολές στην προσωπική αλληλογραφία ή επικοινωνία
- Μη ανταπόκριση σε καταγγελίες

Πως να αναγνωρίσετε την κακοποίηση: Παράγοντες κινδύνου

ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΘΥΜΑ

- Εξάρτηση, αναπηρία
- Κακή σωματική υγεία
- Γνωστική έκπτωση, άνοια
- Προβλήματα συμπεριφοράς
- Κακή ψυχική υγεία
- Χαμηλότερο εισόδημα ή φτώχεια
- Όντας γυναίκες, οι γυναίκες είναι πιο συχνά θύματα από τους άνδρες
- Ηλικία, η κακοποίηση αυξάνεται καθώς οι άνθρωποι μεγαλώνουν
- Οικονομική εξάρτηση
- Φυλή/εθνικότητα, διακρίσεις

ΘΥΤΗΣ

- Ψυχολογικά προβλήματα, ψυχικές ασθένειες
- Κατάχρηση ουσιών ή αλκοόλ
- Οικονομική εξάρτηση
- Άγχος, εξουθένωση, βαρύ φορτίο φροντίδας
- Συναισθηματικά εξαντλημένος

ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

ΣΧΕΣΕΙΣ

- Ιστορικό κακοποίησης
- Οικογενειακές συγκρούσεις και κακές σχέσεις
- Οικονομική/ συναισθηματική εξάρτηση του κακοποιού από το ηλικιωμένο άτομο ή αντίστροφα
- Άλλα μέλη της οικογένειας δεν υποστηρίζουν

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

- Απώλεια φίλων
- Κοινωνική απομόνωση,
- περιορισμένη πρόσβαση στην κοινωνική στήριξη
- Έλλειψη πρόσβασης στους πόρους
- Γεωγραφική θέση

ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Πολιτιστικές νόρμες (διακρίσεις, περιθωριοποίηση)
- Ανεπαρκείς υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες
- Ανεπαρκώς εκπαιδευμένο προσωπικό
- εξουθένωση του προσωπικού

Αξιολόγηση σημείων και συμπτωμάτων κακοποίησης ηλικιωμένων

- Οι επαγγελματίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας δεν είναι επαρκώς εκπαιδευμένοι στην αναγνώριση των σημείων κακοποίησης στους ηλικιωμένους
- Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα περιστατικά κακοποίησης να περνούν απαρατήρητα και χωρίς αναφορά
- Οι επαγγελματίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας θα πρέπει να είναι σε θέση να διαφοροποιούν κατά την αξιολόγησή τους τα σημάδια κακοποίησης, από τις φυσιολογικές αλλαγές που σχετίζονται με την ηλικία και τις χρόνιες ασθένειες

Φυσιολογικές αλλαγές του γήρατος

- ❖ **Τα οστά** των ηλικιωμένων ατόμων είναι λεπτότερα και έχουν μειωμένη οστική πυκνότητα (ευαίσθητα σε κατάγματα ως αποτέλεσμα οστικής νόσου ή τραυματισμού.)
- ❖ **Η φυσιολογική γήρανση του δέρματος** έχει σχετικά καλά διατηρημένη ροή αίματος. Κατά τη γήρανση το δέρμα λεπταίνει και η ελαστικότητα μειώνεται, επιρρεπείς στην κατάκλιση λόγω νοσηρών καταστάσεων και όχι μόνο με βάση την ηλικία.
- ❖ **Φωτογήρανση** σημαίνει φωτοφθορά που συμβαίνει για μεγάλα χρονικά διαστήματα λόγω έκθεσης σε επιβλαβείς ακτίνες UV. Η υπεριώδης ακτινοβολία επηρεάζει τις ίνες κολλαγόνου στο δέρμα (απώλεια της ελαστικότητας του δέρματος, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την πρόωμη εμφάνιση των ρυτίδων και άλλων δεικτών ηλικίας, σκούρες κηλίδες ("κηλίδες ηλικίας"), σπασμένα αιμοφόρα αγγεία, κιτρινωπή απόχρωση στο δέρμα, αφυδατωμένη υφή στην επιδερμίδα, στίγματα μελάγχρωσης και μώλωπες.

Φυσιολογικές αλλαγές του γήρατος

- ❖ **Οι μώλωπες** συχνά εμφανίζονται συχνότερα και εξαφανίζονται πολύ πιο αργά από ό, τι σε νεότερα άτομα και μπορούν να διαρκέσουν για μήνες αντί για τις συνήθεις 1 έως 2 εβδομάδες.
- ❖ **Μείωση τόσο της όσφρησης όσο και της γεύσης.** Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη όρεξη, απώλεια βάρους και υποσιτισμό.
- ❖ **Το άνοιγμα του σφιγκτήρα του οισοφάγου** μπορεί να είναι δύσκολο (Δυσκολίες κατάποσης/Δυσφαγία, εισρόφηση).
- ❖ **Μείωση των αποθέματων νερού του σώματος και την αίσθηση δίψας.** Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αφυδάτωση και σύγχυση.
- ❖ **Η μειωμένη γαστρεντερική απορρόφηση, και το σώμα τους λόγω αλλαγών,** διανέμουν τα φάρμακα διαφορετικά, (περισσότερο λίπος και λιγότερο νερό) οδηγώντας σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα δράσης των λιποδιαλυτών φαρμάκων και υψηλότερες απότομες συγκεντρώσεις φαρμάκων για υδατοδιαλυτά φάρμακα.

Φυσιολογικές αλλαγές του γήρατος

- ❖ Η **μειωμένη όραση** μπορεί να καταστήσει δυσκολότερη τη διατήρηση του σπιτιού ή των ρούχων του καθαρού.
- ❖ Οι γυναίκες βιώνουν διάφορες φυσιολογικές **αλλαγές στο γεννητικό σύστημα** καθώς γερνούν. Τόσο τα επίπεδα προγεστερόνης όσο και οιστρογόνων μειώνονται με τη γήρανση. (αλλαγές στο σχήμα του κόλπου, αυξημένη κολπική ξηρότητα και αραίωση των κολπικών τοιχωμάτων, πόνο και αιμορραγία κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής επαφής.) Η αλλοιωμένη οξύτητα των κολπικών εκκρίσεων και τα μειωμένα επίπεδα οιστρογόνων καθιστούν τις ηλικιωμένες γυναίκες πιο επιρρεπείς σε ξαφνικές κολπικές λοιμώξεις και λοιμώξεις της ουροδόχου κύστης.

Καταστάσεις/ Ασθένειες που μιμούνται την κακοποίηση

<p>Πορφύρα του <u>Bateman</u> ή Γεροντική/Ακτινική πορφύρα - κόκκινο-μωβ γεωγραφικές περιοχές</p>	<p>Εντοπίζεται συνήθως στις εκτεινόμενες επιφάνειες του αντιβραχίου ως αποτέλεσμα χρόνιας <u>φωτοφθοράς</u>. Το δέρμα είναι εύθραυστο και σκίζεται εύκολα. Οι βλάβες δεν έχουν τις χρωματικές αλλαγές όπως ενός μώλωπα και συνήθως ξεθωριάζουν μέχρι τις τρεις εβδομάδες.</p>
<p>Πορφύρα από στεροειδή</p>	<p>Εντοπίζεται σε περιοχές που λαμβάνουν τοπικά στεροειδή ή σε περιοχές έκθεσης στον ήλιο σε ασθενείς που λαμβάνουν στεροειδή φάρμακα (συστηματικά στεροειδή). Το δέρμα είναι εύθραυστο και σκίζεται εύκολα</p>
<p>Δερματική αιμορραγία και μώλωπες που σχετίζονται με φάρμακα</p>	<p>Η ασπιρίνη, τα αντιπηκτικά φάρμακα, τα μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα, η κινίνη, η <u>κινιδίνη</u>, τα <u>θειαζιδικά</u> διουρητικά μπορεί να οδηγήσουν σε δερματική αιμορραγία και μώλωπες. Ορισμένα φάρμακα μπορεί να ενισχύσουν τη δράση των αντιπηκτικών.</p>

Καταστάσεις/ Ασθένειες που μιμούνται την κακοποίηση

Επίσταξη	Αποτέλεσμα ατροφίας, λόγω γήρανσης, του βλεννογόνου και των τοιχωμάτων των αιμοφόρων αγγείων στη μύτη
Περιφερική αγγειακή νόσος, περιφερική αγγειακή σκλήρυνση, κακή αιμάτωση, Σακχαρώδης διαβήτης, αναιμία,	Μπορεί να προκαλέσει έλκη πίεσης, κακή επούλωση των ελκών πίεσης . Οι ιστοί που δεν λαμβάνουν αρκετά θρεπτικά συστατικά σπάνε και <u>εξελκώνονται</u> .
<u>Οστεοπενία</u> , οστεοπόρωση, κατάγματα	Τα μειωμένα οιστρογόνα και η μειωμένη παραγωγή της βιταμίνης D μπορεί να προκαλέσουν <u>οστεοπενία</u> και οστεοπόρωση. Σε συνδυασμό με τη μειωμένη βάδιση και ισορροπία, μειώνουν την ευαισθησία ή οδηγούν σε πτώσεις και τυχαία κατάγματα
Αλλαγές στο γαστρεντερικό σύστημα, χρόνια νεφρική νόσος, διαβήτης, <u>επινεφριδιακή</u>	Με αποτελέσματα τη μειωμένη πρόσληψη τροφής, πεπτικές διαταραχές, την αναστολή στην απορρόφηση θρεπτικών συστατικών, τον πρώιμο κορεσμό, την

Καταστάσεις/ Ασθένειες που μιμούνται την κακοποίηση

ανεπάρκεια	απώλεια βάρους, την αφυδάτωση και τη δυσκοιλιότητα.
Ανορεξία	Ως αποτέλεσμα ψυχικής ασθένειας
Οι αλλαγές στα γηρατειά επηρεάζουν τη λειτουργία συγκεκριμένων οργάνων, τη διάθεση, τη στάση απέναντι στο περιβάλλον, τη φυσική κατάσταση και την κοινωνική δραστηριότητα, καθορίζοντας τη θέση των ηλικιωμένων στην οικογένεια και την κοινωνία	Απώλεια κοινωνικών ρόλων, μείωση διαπροσωπικών σχέσεων, κατάθλιψη Η μείωση της ικανοποίησης από τη ζωή, η απομόνωση, το ενδιαφέρον μειώνεται και εμφανίζεται η αίσθηση της μοναξιάς και του κινδύνου.

thanks!

- ? Αναγνώριση
- ? Παρέμβαση
- ? Στήριξη
- ? Πρόληψη
- ? Αναφορά της κακοποίησης

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ageless Alliance (2017) *Impact of Elder Abuse*. Available at: <https://agelessalliance.org/impact-of-elder-abuse/>.
2. CDC (2020) *Elder Abuse: Risk and protective factors*. Available at: www.cdc.gov/violenceprevention/elderabuse/riskprotectivefactors.html (Accessed: 14 September 2021).
3. Collins, K. A. (2006) 'Elder Maltreatment', *Arch Pathol Lab Med*, 130, pp. 1290–1296. doi: 10.4135/9781412952484.n220.
4. Dean, A. (2019) *Elder abuse, Key issues and emerging evidence*.
5. Dong, X., Chang, E. and Simon, M. (2013) 'Elder Abuse and Psychological Well-Being : A Systematic Review and Implications for Research and Policy – A Mini Review', *Gerontology*, 59, pp. 132–142. doi: 10.1159/000341652.

6. EUROSTAT (2019) *Ageing Europe*. European Union. doi: 10.1136/bmj.315.7115.1103.
7. Gorbien, M. J. and Eisenstein, A. R. (2005) 'Elder Abuse and Neglect : An Overview', *Clinics in Geriatric Medicine*, 21, pp. 279–292. doi: 10.1016/j.cger.2004.12.001.
8. Hoover, R. M. and Polson, M. (2014) 'Detecting Elder Abuse and Neglect: Assessment and intervention', *American Family Physician*, 89(6), pp. 453–460.
9. Palmer, M., Brodell, R. T. and Mostow, E. N. (2013) 'Elder abuse: Dermatologic clues and critical solutions', *Journal of the American Academy of Dermatology*, 68(2), pp. 37–39. doi: 10.1016/j.jaad.2011.03.016.
10. Perel-Levin, S. (2008) 'Discussing screening for elder abuse at primary health care level', *WHO*, p. 48. Available at: <http://www.who.int/ageing/en>.

11. Perttu, S. (2018) *WHOSEFVA: Working with Healthcare Organizations to Support Elderly Female Victims of Abuse: Training Materials*. Tartu, Estonia. Available at: <http://whosefva-gbv.eu/>.
12. Perttu, S. and Laurola, H. (2020) *How To Identify and Support Older Victims of Abuse (TISOVA)*. Edited by K. Blank, O. Solohub, and M. Frances. Tartu, Estonia.
13. Pillemer, K. *et al.* (2016) 'Elder Abuse : Global Situation , Risk Factors , and Prevention Strategies', *The Gerontologist*, 56, pp. 194–205. doi: 10.1093/geront/gnw004.
14. Santos, A. J. *et al.* (2019) 'Elder abuse victimization patterns : latent class analysis using perpetrators and abusive behaviours', *BMC geriatrics*. BMC Geriatrics, 19(117), pp. 1–11.
15. Schmeidel, A. N. *et al.* (2012) 'Health Care Professionals' Perspectives on Barriers to Elder Abuse Detection and Reporting in Primary Care Settings', *Journal of Elder Abuse and Neglect*, 24(1), pp. 17–36. doi: 10.1080/08946566.2011.608044.

16. Soares, J. J. F. *et al.* (2010) *Abuse and Health among elderly in Europe*. Kaunas: Lithuanian University of Health Sciences Press.
17. Wang, X. M. *et al.* (2015) 'Elder abuse: an approach to identification, assessment and intervention', *CMAJ*, 187(8), pp. 575–582. doi: 10.1503/cmaj.141329/-/DC1.
18. WHO/INPEA (2002) *Missing voices: views of older persons on elder abuse*. Geneva.
19. WHO (2016) *Elder Abuse: The health sector Role in Prevention and Responce*.
20. World Health Organization. (2008) 'A global response to elder abuse and neglect : building primary health care capacity to deal with the problem worldwide: main report'. Available at:
http://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=Pa0z1Bd_xBsC&oi=fnd&pg=PR3&dq=A+Global+Response+to+Elder+Abuse+and+Neglect+:+Building+Primary+Health+Care+Capacity+to+Deal+with+the+Problem+Worldwide+:+Main+Report&ots=4XU3JdajAC&sig=UXxr47C_Ik81DVeug19Pij1JBY.

21. World Health Organization. (2008) 'A global response to elder abuse and neglect : building primary health care capacity to deal with the problem worldwide: main report'. Available at: http://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=Pa0z1Bd_xBsC&oi=fnd&pg=PR3&dq=A+Global+Response+to+Elder+Abuse+and+Neglect+:+Building+Primary+Health+Care+Capacity+to+Deal+with+the+Problem+Worldwide+:+Main+Report&ots=4XU3JdajAC&sig=UXxr47C_Ik81DVeug19Pij1JBY.
22. World Health Organization. (2021) *ELDER ABUSE*. Available at: https://www.who.int/health-topics/elder-abuse#tab=tab_1.
23. Yon, Y. *et al.* (2017) 'Elder abuse prevalence in community settings : a systematic review and meta-analysis', *The Lancet Global Health*. The Author(s). Published by Elsevier Ltd. This is an Open Access article under the CC BY license, 5(2), pp. e147–e156. doi: 10.1016/S2214-109X(17)30006-2.
24. Yon, Y., Ramiro-gonzalez, M., *et al.* (2019) 'The prevalence of elder abuse in institutional settings : a systematic review and meta-analysis', *The European journal of Public Health*, 29(1), pp. 58–67. doi: 10.1093/eurpub/cky093.
25. Yon, Y., Mikton, C., *et al.* (2019) 'The Prevalence of Self-Reported Elder Abuse Among Older Women in Community Settings: A Systematic Review and Meta-Analysis', *Trauma, Violence, and Abuse*, 20(2), pp. 245–259. doi: 10.1177/1524838017697308.